

Saiknee & Atveerta

Latvijas, Eiropas un Pasaules Romu (Čigānu) -
Psiholoģiski bāzēta (mikro) apskata –
aktualitāte, informācija, mikro-pētījuma,
modelēšana, prakse darbība –

Biļetens.

Materiāls ir autora radīts paustais saturs, viedoklis, redzējums.
Biļetena materiāls ir autora īpašums. Atsauce obligāta izmantojot
Biļetena smeltās idejas, domas un papildus informāciju.

Nr. 5

2016. gada septembris

Biļetens "Saiknee&Atveerta" ir pielikums "Vidusdaugavas NVO e-avīzei",
lai sāktu aktualizēt Latvijas čigānu jautājumus psiholoģijas griezumā.
Autors: Andris Tertats

Nr. 5 Romu Psiholoģiskie Jautājumi

Čigānu CilvēkKapitāls

Romu Kultūra ir pilna pretrunām. Vienā brīdī varam slavēt un dievināt, citos gadījumos – ironizēt un kritizēt. Visos gadījumos tiek apspriests Roma Cilvēks. Ir būtiski skatīt Roma Personu dažādos griezumos, lai ikreiz saņemtu dziļāku skaidrību. Tas saistāms ar to, ka sākas **AT-DZIMŠANA** Latvijas un Eiropas Romu kultūras dažādības, specifiskas īpatnības jeb **EMIS-ka Izzināšana**. Vienā gadījumā izdodas novērot, atklāt un konstatēt kādu parādību, otra – romu kultūrai tradicionālos apstākļus, bet trešajā gadījumā tendences uml. Lasītājam šķiet, ka notiek diskusija no viena grāvja otrā... Tomēr, lai sakārtotu Latvijas Romu kultūru **iekš-vidi** ir vajadzība ieskatīties **Romu Psiholoģiskajos Jautājumos**. Šo jautājumu var slavēt un pelt. Lasītājs būs pamanījis dažādus **itkā** pretrunīgus viedokļus dažādas Andra Tertata publikācijās rak-

stos un **Saiknee & Atveerta**. Katrs raksta publikācijā apskata jautājumus no dažādiem skata punktiem un priekšplānā izvirzot kādu tajā brīdī svarīgu aktualitāti. Minētā numurā, kā svarīgākais īpaši tiek izcelts – Latvijas un Eiropas, Pasaules Roma – **cilvēka kapitāls**.

Minētā apskatā tiek apskatīts Romu (čigānu) Cilvēka Resurss/Potenciāls un *Darba psiholoģiskie un Profesionāli formēšanās iespējamība.* **Roma Cilvēka Kapitāls** ir **kupla ģimene; ciešas ģimeniskas saiknes; muzikalitāte; artistiskums; dziļas un patiesas cilvēciskās īpašības; rakstura un uzvedības izpausmju emociju piesātinātās īpatnības; asprātība; originalitātes prasme saistīt smagas dzīves situācijas un to apspēlēt; kultūrai raksturīga svētku atzīmēšana un aizgājēju pavadīšana; stingra čigānu pašapziņas stiprināšana paaudzēs; sasniegt augstus rezultātus bez izglītības, zelta uzkrājumi, privātīpašums, liels radu un ģimenes locekļu skaits vienā dzimtā u.c. ir pilnīgi uzskatāms **ROMA-CILVĒKAKAPITĀLS**.**

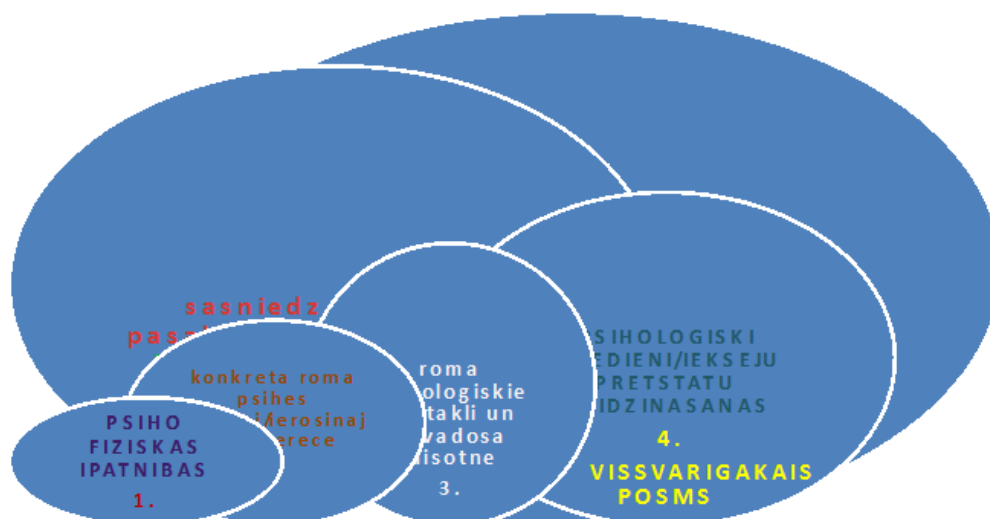
Buti-darbs, Kēribnitko-darbīgs, Bučakīri džūli-darbiniece, Bučakīro murš -darbinieks.

Vai Latvijā Romi ir psiholoģiski atšķirīgi no citu Spānijas Gitanos? Vai Ceļotāji (Travelers) personiskas, profesionālas un sociālas īpašības dod lielāku ieguldījumu Skotijas pavalsniecībā nekā Rumānijas Tsinganoi? Kāds ir pašu romu ieguldījums un devums pašiem personīgi sev? Kāds ir pienesums nacionālvalsts Romu kopienai? Kāds nozīmīgums lokālai sabiedrībai un valstij kopumā? Kur, kad un kam sākas pragmatisms, utopija, tukša spriedelēšana un parazitēšana vai objektīva nespēja? Saiknee & Atveerta apskats nonāk līdz tuvākām idejām, kas skaidro tuvāk. Tas ir Roma Cilvēka Resurss: Stresa līmenis, Sociāli psiholoģiskie apstākļi, Psihofiziskās īpatnības, laika sajūta, dzīves kvalitātes un produktivitāte, emocionālas un intelektuālas darbības ieguldījums, rezultāts un vērtīgs plašas nozīmes sasniegums. Latvijas pētījumu salīdzinājuma apskatā

Latvijas pētījumu salīdzinājuma apskatā

<p>2003/ minēts ka 40% cilvēkiem ir mazāk par 4.klasēm; 95% romu nav oficiālu darba attiecību Latvijas valsti; +14,8% dabīgs pieaugums kā samazinājums; iztikas līdzekļi mināmi kā pensijas, pabalsti, ekonomiskas aktivitātes, kādas personas vai iestāžu apgādībā</p>	<p>2011/informācijas piedāvājums tiek balstīts un atsauce uz 2000.gada datiem (!) kā ienākuma avotus min: neoficiāli pagaidu darbi, pabalsti, sezonāla piepelnišanās, legāla nodarbinātība; romi saskaras ar kvalifikācijas un darba stāža trūkumu, sabiedrības negatīvie stereotipi un aizspriedumi</p>	<p>2016/ sakarā ar imigrāciju 49,3% daudzi romi neuzrāda savu īsto tautību; 35,6% romi ir ļoti trūcīgi, un 53,7% romu ir oficiāli piešķirts trūcīgo statuss; 20% nav lasītprasmju Nodarbinātības Valsts Aģentūra; 72% romu ir līdz 6.klasēm</p>
--	---	--

Līdzīga Psiholoģiska apskata analīze publikācija žurnālā A.Tertats, KĀ dzīvo čigāni? (Ciganoloģija: sociālās psiholoģijas ekskurss), Psiholoģijas Pasaule, 2009

**Romi ir fiziski izturīgi, aktīvi,
elastīgi**

**Romi ir ražīgi, uzticami un dar-
bīgi**

Romi ir ticīgi un organizatoriski

**Vārdam ir lielāks spēks nekā
rakstītam tekstam. Vārdi
stimulē, uzrunā un noskaņo
iedvesmai!**

**Romi spēj pielāgoties jauniem
apstākļiem. Prot radīt ma-
jīguma atmosfēru citā pilsētā
vai valstī.**

**Čigānus ir viegli piesaistīt. Či-
gāni paši ātri atrod interešu
aizraušanos.**

**Romi ir empātiski un sirds
cilvēki**

**Romi(čigāni) ir iecietīgi pret
citādu izskatu, reliģiju, in-
validitāti, sex orientāciju un
ādas krāsas cilvēkiem. Nav
naida kurinātāji.**

**Marginalizēšanās vajadzība ir
Čigānu garīguma, prāta un
vispārējās dzīves apstākļus
atsvaidzināšanas vajadzību,
lai izmainītu to vidi un
nospiestības sajūtu, kurā ne-
jūtas droši un stabili. Konflik-
tēšanas risinājums ir mierīgi
parvietoties, kur viņus pie-
ņem.**

**Romi līdzdarbojas un aktīvi
 piedalās, iesaistās politiskās,
izglītības, veselības, sociālo,
reliģisku konfesiju, sporta
veidu un citu pakalpojumu,
sabiedriskās domas un valsts
nacionālās vides un demo-
grāfiskā stāvokļa pilnvei-
došana. Čigānam Latvijā
pieder likumīgas visas LR ti-
esības un iespējas.**

**Čigānu valsts valoda ir ļoti laba
*Un mazi bērni prot arī krievu
valodu.***

**Čigāni prot un spēj sastrādāties
komandas darbā ar dažādas
tautības cilvēkiem.**

**Romiem nav izteikta ambiciozi-
tāte. Nav parspilēti augstas
prasības.**

**Romi individuāli ir jūtīgi
(sensitīvi) un spēj dzīvot līdzī
jaunam laikmetam.**

**Čigāni ir konfidencionāli. Prot
saglabāt informāciju, kas
tiek uzticēta.**

**Čigāniem piemīt dabīgi diplo-
mātiskas un takta sajūtas
manieres arī neizglītotam
cilvēkam.**

CilvēkKapitāls ir cilvēkresursos ieguldītais, uzkrātais līdzekļu kopums; tā produktīvā bagātība, ko iegulda izglītībā, profesionālajā sagatavošanā, pieredzes apmaiņā, veselības nostiprināšanā, pilnvērtīga uztura nodrošināšanā un daudzu dzīves kvalitāšu attīstībā. (Rasma Garleja, 2006)

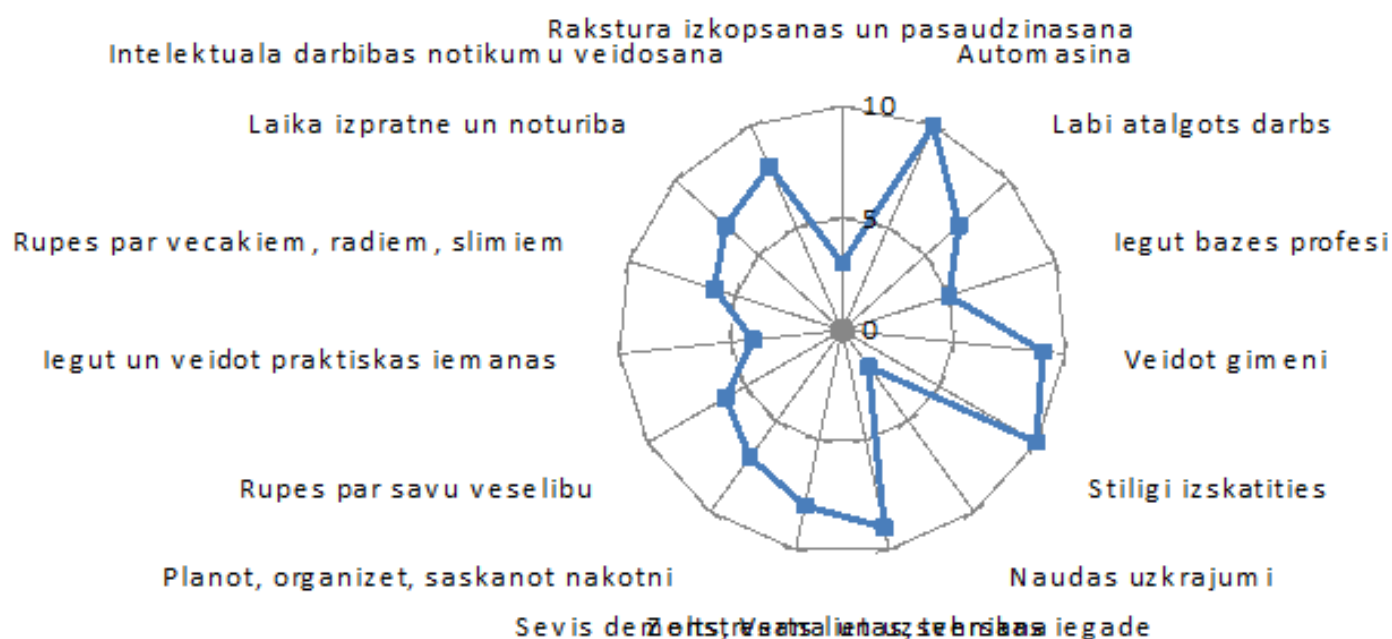
Kapitāla vērtības(resurss) etnokultūras attīstības salīdzinājumā

Senās kultūras tradīcijas	Mūsdienas/ pašreizējā laikmetā	Kā vēlētos/ iedomas/ nesaskaņas ar īstenību
<ul style="list-style-type: none"> • Turesanas vienota grupa(gimenes, interese, etniskas piederība) • vecākie cilvēki virzās un nosaka paaudzes nākotni, attiecības, dzīves gājumu • vecvecāki, vecāki, cigāņu tradīcijas • autoritatīva persona -līderis • dziedāšana, muzicēšana, dejas • zirgs, pataga, zirga rati, braukt ciemos pie radiem • strādāt pie saimnieka vai pašam veidot saimniecību, tai skaitā, kartīgam cigāņam bija zirgs • tirgošanās tirgū; aneļties savā romu starpā 	<ul style="list-style-type: none"> • Līdzīgas pazīmes; iezīmējamais individualisms • <u>vecāki</u> nosaka; roma cilvēks pats izvirza savus mērķus; stabilitāte vērojama no 30 gadu vecumā. • Sava dzīve un materiālās vērtības • dziedāšana, muzicēšana, dejas • domine prasmes un spējas, kontakti un kāds parpalikums no senākiem laikiem, kas dod plāsmas un apjomīgāku ideju un mērķu realizāciju • automašīna, labs apģērbs un labi izskatīties • strādāt tiprā profesionālā organizācijā, kur saņem regulāru līdri apmaksātu darbu • mērojamas līdzīgas pazīmes, tomēr apjomīgāk un ātrāk ar mūsdienas vērtīgam mantam – zelts, mašīna, labas kvalitātes telefoni un tehnika 	<ul style="list-style-type: none"> • Dzīvot savu patstāvīgu dzīvi – individuālu; • <u>vecāki</u> kontrole un iejaucas jaunā ģimenē; nav gatavs negaidītam pārmaiņam; bieži uzskatī patstāvīgu dzīvi agrī 16 gados. • Pieredze, nauda, maisīna, labi izskatīties • dziedāšana, muzicēšana, dejas, savā stilā izkopsana un veidošana; jaunas formas veidošanas • <u>izvirzās</u> tie, kuriem ir ko reāli piedāvāt un sniegt romiem, sabiedrībai valstī – profesija, konkrētas zināšanas, pieprasītas prasmes. Romi vairāk iesaistīties paspalīdzības pasākumos. • profesiju iegūšana, valodas zināšana, daudz naudas • ienemt vadību amatā; dibināt savu privātu biznesu; darījuma kontakta veidošana un ienākuma formas paplašināšanas • profesionāls darbs, pabalstu saņemšana, sezonāli darbi

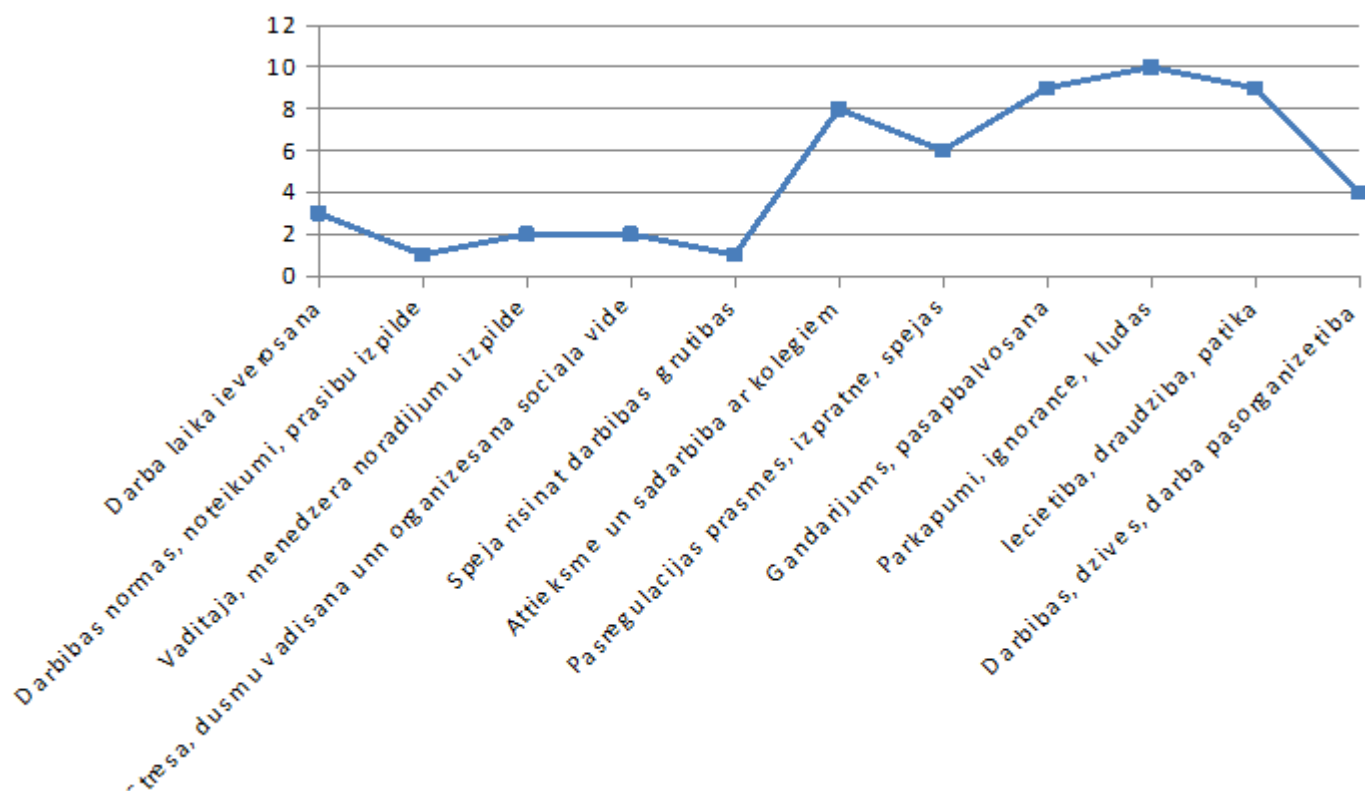
Roma Cilvēka Kapitāls ir izdalāms šādās resursu kategorijās: – pašpalīdzības; ģimenes; nodarbinātības jomā; čigānu sociālās dzīves; Latvijas valsts roma cilvēka kapitāls; svarīgi resursu iespējamība Eiropas un pasaules Latvijas roma cilvēka kapitāls. Visu vienotot šādos dalījumos:

- **Roma Cilvēka resurss** – kādi vispār resursi pieejami romu cilvēkam
- **Konkrētas personas resursi** – tie ir dažādi un ļoti atšķirīgi
- **Romu Ģimenes resursi** – tie ir dažādi un ļoti atšķirīgi
- **Reģiona un novada roma cilvēka kapitāla resursi** – tie ir atšķirīgi
- **Īpašie roma cilvēka resursi:**
 - iegūti izglītībā,
 - darba pieredzē,
 - ilgstoša atrašanās speciālā sociālā vidē
 - ilgstošu parzīvojumu un stāvokļa veidā iegūti resursi
 - dzīves fakta un apstākļu spiestā veidā iegūti cilvēka jauni resursi
 - resursi hobija un interešu aktivitāšu treniņa veidā apgūti resursi
 - Īpaša un/vai bieža psihofizioloģiska (motorikas) pielietojuma un to izmaiņas veidā iegūti resursi.

Roma Cilvēka Kapitālam nozīmīgi jautājumi – nosacītā salīdzinājumā:

Darbības(darījuma, darba u.c.) anatomiskā griezumā nosacītā salīdzinājumā

Saiknee&Atveerta ir piedāvājums, kas ļauj domāt par roma Cilvēkkapitāla praktiskām izpausmes pazīmēm kas raksturo uzdevuma izpildi pēc sadam sakaribam: personīgā dzīvē vai darba attiecībās (**profesionāli vai vienkāršam darba darītājam ir jāiekļaujas – noteiktā darba plānā** (darba laiks, darba veikšana, izpildīt vadības uzlikto darbu u.c.). Personīgā dzīvē cilvēki ikdienu parasti pavada maksimāli lietderīgi. Piecelties, sadzīves lietas (gatavot ēdienu, trauku mazgāšana, istabu sakopšana, veļas mazgāšana bērniem u.c.), iepirkšanas tuvākā vai pilsētas veikalā, saimniecības uzlabošana (skaldīt malku ziemai, salabot jumtu, izravēt piemājas dārziņu u.c.)- viss prasa laika izpratni un konkrētus darbus. Tam vajadzīga **divirzīšanās**. **Autofobiska reakcija** (bailes no **enas plānošana un sadalīt uzdevuma izpildi pēc noteiktas secības, svarīguma un laika ietilpības**. Romi spēj un prot veikt visu no minētajiem. Ir novērots, ka daudziem ir **grūtības atrast darbu, vai sagatavoties uzsākt mācības skolā**. Nereti tieši **izvērtēt pēc svarīguma un dziļākas praktiskas nozīmes ir kļūdainis priekšstats romu mājsaimniecībā**. Paaudžu savstarpējās **uzskatu pretrunas par ikdienas uzlabojumu**, vecāko paaudžu **ietekme un psiholoģisko nostādņu veidošana pēc seniem standartiem un cīņa par ģimenes psiholoģiskā klimata mūsdienu manierēm un arī, romu ģimene, konkrēta dzimuma dominance ir svarīgas pazīmes, kas individuāli bremzē personības izvirzīšanos**. **Autofobiska reakcija** (bailes no

sevis) vai pretēji **nemotivēta pārākuma** „psiholoģija” Čigānu etnopsiholoģiskās un **apziņa** (kas izveidojas kopš bērnības - īpaši etnosociālās tendences Latvijā, Psiholoģijas tiek izcelts kāds pēc dzimuma, vizuālā izskata Pasaule, 2006. *Tobrīd tika izvirzītas profesionālās jomas, kuras Gribētu/Negribētu strādāt. 2006.gada tika noverots, ka romi labprāt strādātu par bārmeni, pārdevēju veikalā, skaistumkopšanas profesijās, skolotājs, biroja darbinieks, muzikants, aktieris, policists, ugunsdzēsējs, celtnieks u.c., bet noteikti nevēlētos būt ogu vacējs, slaucejs, mežstrādnieks, trauku mazgātājs, pārdevējs, slimu cilvēku apkopējs, zemnieks, sētnieks, kokzāģētavā parstrādnieku utml. Saiknee & Atveerta* parskatīja Latvijas situāciju iepriekš, bet citās valstīs situācija arī nav spoža, tomēr veido kopēju priekšstatu par čigāniem kopumā. **CilvēkKapitālu** veido izglītība, sociālā vide, veselība, dzīves apstākļi, attiecības, atbildības izjūta, pašdisciplinētība, emocionāla pašregulācija u.c., iezīmes, īpatnības, īpašības, faktori, kas ir savstarpēji saistīti. Zems izglītības vai (bez dokumentiem) migrantu situācijas noved pie augsta bezdarba līmeņa. Liels nabadzības līmenis liedz izveleties labākus dzīves apstākļi. Eiropas valstis ka Bulgārijā 40% ir bezdarbnieku; Īrijā līdz 84% no Roma ir bezdarbnieki, Lietuvā, 57% bija bezdarbnieki, Horvātijā tikai 14% romu ir nodarbināti. Tikai 20 % Ungārijā romu ir nodarbināti (2014.gada informācija).

sevis) vai pretēji **nemotivēta pārākuma** „psiholoģija” Čigānu etnopsiholoģiskās un **apziņa** (kas izveidojas kopš bērnības - īpaši etnosociālās tendences Latvijā, Psiholoģijas tiek izcelts kāds pēc dzimuma, vizuālā izskata Pasaule, 2006. *Tobrīd tika izvirzītas profesionālās jomas, kuras Gribētu/Negribētu strādāt. 2006.gada tika noverots, ka romi labprāt strādātu par bārmeni, pārdevēju veikalā, skaistumkopšanas profesijās, skolotājs, biroja darbinieks, muzikants, aktieris, policists, ugunsdzēsējs, celtnieks u.c., bet noteikti nevēlētos būt ogu vacējs, slaucejs, mežstrādnieks, trauku mazgātājs, pārdevējs, slimu cilvēku apkopējs, zemnieks, sētnieks, kokzāģētavā parstrādnieku utml. Saiknee & Atveerta* parskatīja Latvijas situāciju iepriekš, bet citās valstīs situācija arī nav spoža, tomēr veido kopēju priekšstatu par čigāniem kopumā. **CilvēkKapitālu** veido izglītība, sociālā vide, veselība, dzīves apstākļi, attiecības, atbildības izjūta, pašdisciplinētība, emocionāla pašregulācija u.c., iezīmes, īpatnības, īpašības, faktori, kas ir savstarpēji saistīti. Zems izglītības vai (bez dokumentiem) migrantu situācijas noved pie augsta bezdarba līmeņa. Liels nabadzības līmenis liedz izveleties labākus dzīves apstākļi. Eiropas valstis ka Bulgārijā 40% ir bezdarbnieku; Īrijā līdz 84% no Roma ir bezdarbnieki, Lietuvā, 57% bija bezdarbnieki, Horvātijā tikai 14% romu ir nodarbināti. Tikai 20 % Ungārijā romu ir nodarbināti (2014.gada informācija).

2006.gada Pilota apskatā tika apskatīti aktuālie jautājumi par čigānu arodu, profesijām un nodarbinātību: *A.Tertats, Vai čigāniem ir sava*

**DARBA SLUDINAJUMI, ku-
ros uzruna Romus. Piedava
darba iespējas romiem An-
glija, Ungarija. Kadas ir pra-
sibas lai pretendetu uz
piedavaoto amatu. Varat
iepaizities orginala satura
sludinajuma:**

**roma(ciganu) atbalsta centra Lon-
dona - Jobs**

The Roma Support Group is pleased to offer two posts:

Roma Campaigning & Advocacy
Project Worker (ref: RoM 37)

35 hrs per week; £25,844 per annum,
inc. LW

We are seeking an enthusiastic person to develop a Roma-led campaigning and advocacy programme to enhance empowerment, civic participation and social inclusion of Roma communities. The successful candidate will have experience of campaigning and advocacy work, be highly motivated and have empathy with Roma refugee and migrant communities.

This post is funded by Comic Relief and Trust for London for 3 years.

**Closing date for applica-
tions:** Wednesday, 31st August 2016 at 5
pm

Interview date: Monday, 12th Septem-
ber 2016

**To apply, please download the [Job Ap-
plication Pack \(Word doc\)](#)**

Roma Aspiration Project Worker (ref:
RoM 38)

21 hrs per week; £16,543 per annum inc.
LW

We are seeking a dynamic person to support young Roma refugees and migrants through educational advocacy and after-school activities, which will enhance their confidence and raise their aspirations. The ideal candidate will have experience of supporting vulnerable children with multiple needs, empathy with Roma refugees and migrants, and working knowledge of the British education system. *This post is funded by BBC Children in Need for 20 months.*

**Closing date for applica-
tions:** Wednesday, 31st August 2016 at 5
pm

Interview date: Wednesday, 14th Sep-
tember 2016

**To apply, please download the [Job Ap-
plication Pack\(Word doc\)](#)**

**ERRC Seeks Fundraising Consultant/
ERRC Paredzēta līdzekļu Vākšanas
konsultants Eiropas Romu tiesību
centrs (ERRC), Budapešta, Ungārija**
Selection is based strictly on merit. The organisation strives to increase the number of Roma with whom it collaborates and therefore specifically encourages Romani candidates to apply for this position. Izvēle ir balstīta stingri uz nopelniem. Organizācija cenšas palielināt romu skaitu, ar kuru tas sadarbojas, un tādēļ jo īpaši mudina romu kandidātus pieteikties uz šo pozīciju.

Kristiskā noslēgumā, tomēr atkal un atkal jāatgriežas pie tā, ka liela ietekme ir piederējusi Masu medijiem (internets, laikraksti, TV, radio), kuri nereti “*palaiž pīli*” sabiedrībā un iedveš psiholoģisko noskaņu, pamet idejas un **atkal aktualizē** čigānus pēc kāda svarīga jautājuma medijam, bet **romiem ļoti sensitīvas uzteveres**. Tam ir liels sakars ar dažādu cilvēku un kultūru pašu uzsāktiem. **Jo vairāk izglītots, jo mazāk sāpīgāk uztver nievājošu kontekstu, un, jo mazāk izglītotāks, jo dramatiski, jūtīgi, parslpīlēti un izbojātā versijā saturs nonāk līdz minētam romam. Tas zināmā mērā arī baro un uztur vecos stereotipus.** Apskatot laikrakstu publikāciju un politisko diskursu analīzi 2004./2005.gads, *Neiecietības izpausmes un iecietības veicināšana Latvijā, Ilze Šulmane, Sergejs Kruks* un **Saiknee & Atveerta** nav pat īstas parliecības, ka 2016.gadā ir kaut kas īpaši mainījies. Diskursā tiek atspoguļots, ka **par čigāniem visbiežāk saista ar noziedzību 54%**, izmanto *krāpnieciska rakstura metaforu “viņi stradāja ka čigāni”*. Mediju diskursā ir pamanīta **pataloģiska komunikācija**, kad runātājs adresē klausītājam vēstījumu ar divām pretrunīgām sastāvdaļām.

Ne Mazak svarīgs sabiedriskā un personīgajā dzīvē ir cilvēka personības rādītāji un tādas spējas un prasmes, kas **kaut minimāli spēj nodrošināt gan pašaprūpi, gan interesi par citiem, gan no sevis dod**

praktisku derīgumu ģimenei, romu paaudzēm un Latvijas sabiedrībai. Speciālisti daudz diskutējuši par individualitāti un personību. **Individualitāte ir cilvēks ar individuālām pazīmēm, īpašībām un prasmēm, kas atšķir vienu no otra, tomēr, personība ir radītājs, kas raksturo augstāka līmeņa pazīmes un cilvēka līdzpilsoņa produktivitātes nozīmi.** Jāatzīst, ka romu individos un *ģimenes ligzdiņās* ir nereti novērota simptomātika un tādas pazīmes, ko psihologi **Imants Plotnieks, Ārija Karpova** u.c. ir aprakstījuši ka “*mauglus*”, *oligofreni (garīgā atpalicība), galvas smadzeņu bojājumi, kas iegūti trauma un stipru atkarību vielu lietošanas rezultātā.* Šīs pazīmes cilvēka tipi nav ne spējīgi rupēties īsti par sevi, ne dot jebkādu rezultatīvu ieguldījumu romu ģimenēm un sabiedrībai kopumā. Šādu roma **Cilvēk- & Kapitāla** lietderība līdzinās daudz zemāka nekā “parastiem romiem”. Šie romi ir jauni un ekonomiski aktīvi, tādēļ, nereti ir vērojams, kā vairāki spēcīgi cilvēki pārtiek no kāda ģimenes locekļa vecuma vai invaliditātes pensijas. Ogu lasīšana, vai fiziskas darbības veikšana (lauksaimniecība, darzniecība, galdniecība, celtniecība u.c.) ir **vajadzīgais resurss – fiziskais spēks vai arī operatora darbības.**

Piedāvājuma Sludinājums:

Saiknee & Atveerta meklē ROMUS Latvijā,

kuri vēlas saistīt sevi ar
***sociāliem un psiholoģiskiem jautājumiem**

Vēlamais vecums: 15 līdz 50 gadiem

Prasības:

1. pamata izglītība; vai prot rakstīt un lasīt
2. līdzdalība – skolas vai pagasta aktivitātēs;
3. hobijs ikdienā par sportu vai mūziku (prot kādu instrumentu) utml.
4. patstāvīgi organizējis ceļojumu, pasākumu, notikumu ģimenē vai radu vidē.
5. piemīt īpašas spējas un raksturs (pēc saviem ieskatiem)
6. vēlas darboties un izzināt dziļāk sevi un tuvākos (sociāla un psiholoģiska palīdzība) un izzināt vairak Romu kulturu

Lūdzu rakstiet: tertats@inbox.lv

Ziņojuma informācija:

1. Andra Tertata publikācija **International Roma Union** mājas lapā:

Publikācija <http://romatimes.news/index.php/en-us/info-punkt/1268-member,-normunds-rudevi%C4%8Ds-what-happened-to-the-well-known-european-roma-valery-novoselsky-suspicious>
27/08/2016 [romatimes.news/Andris Tertats](http://romatimes.news/Andris-Tertats)

2. Andra Tertata dalība konferencē par Roma IDENTITATI/ACERT conference and AGM 2016/ Gypsy, Roma and Traveller participation in Higher Education//<http://acert.org.uk/blog/2016/06/28/identity/>

Konference, Londonas centrā, Friends House, 17.septembri, 2016 aktualizēja jautājumus par Roma/Čigānu/ Ceļotāju Identitātes jautājumiem; kā viņu etniskā Identitāte ir stipri "sajaukusies" politiski, ekonomiski, sociāli un psiholoģiski. Es atskārtu, ka minētās prezentācijas aktualizēja ļoti tuvu maniem priekšstatiem, kas tika jau Latvijā diskutēti publikācijas rakstos: Čigānu etnopsiholoģiskās un etnosociālās tendences Latvijā, 2008; Čigānbērns multikulturālā vidē, 2007; Trauslās čigānu jaunatnes identitāte. 2011 u.c. Bažas par Roma/Čigānu/Ceļotāju Identitātes mainību. Veidojas jaunas formas. Konferences dalībnieki bija tikai romu/čigānu/ceļotāju pētnieki un akadēmiskie pārstāvji.

Avoti:

- Latvijas romu gadagrāmata, 2007.-2008., Latvijas romu apvienība "Nevo Drom", biedrība "Rama", Latvija, Kuldīga, 2007; 158-159.lpp.
- (Ministru kabineta 2007.gada 27.februāra noteikumi Nr.149 „Profesiju standartu izstrādes kārtība” sākot ar 2016.gada 1.janvāri vairs nav spēkā)

- Roma Health Report Health status of the Roma population. Data collection in the Member States of the European Union, August, 2014
- Avots: Guía para la actuación con la comunidad Gitana en los Servicios Sanitarios, Spain
- A.Tertats, laikraksts *Diena*, Darbs dara daritaju, 2011

Pieminai un Pateicībā izraēliešu romam VALĒRIJAM NOVOSEĻSKIM !

Traģiski atstāja mūs visus...Pašnāvība - pakaroties. 21.Augustā Latvijā, Jumalā, N.Rudēviča Kultūras Festivāla norises laikā. Arī tādēļ ir izveidojusies nesaskaņa Rudēvičam ar citu valstu romu līderiem.

Saiknee & Atveerta

Satura Atbildīgā persona: psihologs Andris Tertats, Mag.psych.
tertats@inbox.lv / [facebook.com./draugiem.lv](https://www.facebook.com/draugiem.lv)

Iznākšanas datums un gads: 2016.gada septembris
Sadarbībā ar biedrību "Jēkabpils NVO resursu centrs", reģ.Nr.40008108696,
Ziedoņums "Vidusdaugavas NVO avīzei"